

Stil verdriet bij ouderen

Rouw na het verlies van een volwassen kind aan kanker

“Het is en blijft jouw kind. Het liefste,
het dierbaarste.” (IV 2)

Liesbeth Van Humbeeck

Context

“Wat me diep raakt is dat er woorden bestaan voor kinderen die hun ouders verliezen, voor mensen die hun partner kwijtraken. Voor ouders die een kind verliezen of grootouders hun kleinkind, bestaat er geen term. Dus je blijft altijd mama of oma. Ik zou willen dat ik een woord kon verzinnen voor dit allesomvattende verlies.”

(uit *Het regent in mijn toekomst*, Maria de Greef)

Onderzoek

- Stem geven aan oudere ouders
- Interviews met 25 oudere ouders (20 moeders en 5 vaders), 9 ouders hadden hun kind verloren

Rouwen in eenzaamheid

Positionele machteloosheid

Eenzaamheid van rouw

Overlevingsschuldgevoel

“Ik vond dat toch al erg, op de begrafenis, dat ze mij iets gegeven hebben. Maar daarachter weet ik niets. Erg hé (huilt). Die pillen, hé. Dat spijt me dat ik dat niet beter heb kunnen meemaken.”

(IV 9, 87-jarige moeder waarvan zoon op 62-jarige leeftijd overleden is tgv keelkanker)

Rouwen en herinneren in eenzaamheid

Positionele machteloosheid

Eenzaamheid van rouw

Overlevingsschuldgevoel

Grafbezoek
Herinneringen en tastbaarheden
Foto's

Krachtlijnen voor de zorg

Rouwzorgbeleid in
WZC (presente
aandacht voor
ouderen, familie en
zorgverlener!)

- Positionele machteloosheid
Zorg- en uitdaagreflex
- Eenzaamheid van rouw
Narratieve zorg
Rituelen
Herinneringen en tastbaarheden
- Overlevingsschuldgevoel
Systeemgerichte blik in oncologie

“En ik heb nu nog een schortje. Het is al een oudje maar ik had nog een schortje van als hij heel klein was. En dat hangt thuis ook waar dat ik dat zie. En ik heb dan gevraagd aan zijn vrouw voor een herinnering te hebben en ik heb dan een sjaal van mijne zoon gekregen en dat hangt bij dat schortje aan een kapstokje. Dat betekent veel voor me. Met dat dat daar hangt, ik zie het altijd hé. Als ik binnenkom. En dan denk ik aan hem.”

(IV 9, 87-jarige moeder waarvan zoon op 62-jarige leeftijd overleden is tgv keelkanker)

The word
LISTEN
contains
the same letters
as the word
SILENT.

— Alfred Brendel

Universitair Ziekenhuis Gent
Dienst Geriatrie
K2 gelijkvloers lokaal 009
09/332.04.35
liesbeth.vanhumbeeck@uzgent.be

Referenties

- Price, J., Jordan, J., Prior, L., & Parkes, J. (2011). Living through the death of a child: a qualitative study of bereaved parents' experiences. *International Journal of Nursing Studies*, 48 (11), 1384-1392.
- Smith, M. E., Kerr, P. L., & Galligan, H. (2011). Elders' experiences of the death of an adult child. *Issues in Mental Health Nursing*, 32, 568-574.
- Van Humbeeck, L., & Dillen, L. (2014, verwacht najaar). Stil verdriet bij ouderen: Rouw na het verlies van een volwassen kind aan kanker. In: Maes, J. & Modderman, H. (red.) (2014). *Handboek over rouw, rouwbegeleiding en rouwtherapie: tussen presentie en interventie*. Witsand Uitgevers, Antwerpen.
- Van Humbeeck, L., Piers, R. D., Van Camp, S., Dillen, L., Verhaeghe, S. T. L., & Van Den Noortgate, N. J. (2013). Aged parents' experiences during a critical illness trajectory and after the death of an adult child: A review of the literature. *Palliative Medicine*, 27(7), 583-595.